

Det fremgår av tabellen at fabrikkene leveranser i 1977 ligger 33.500 m³ lavere enn i 1976 og at importen var 10.500 m³ mindre. Omsatt kvantum lå følgelig etter disse tallene ca. 44.000 m³ lavere enn i 1976 og forsåvidt også i 1975 som lå på samme nivå som 1976.

Det er neppe riktig at *forbruket* av dyrkingstorvprodukter og heller ikke *produksjonen* ved de norske fabrikkene har fått et slikt fall siste år. Hverken tallene for leveranser fra norske fabrikker eller for import, gir uttrykk for solgt kvantum vedkommende år.

Sesongvariasjonen i prisene når det gjelder import og leveranse til lager fra fabrikkene kan spille inn. Det er på det rene at disse forhold har virket sterkt på markedet de siste 3 år, samtidig

som disse årene også har vært gode produksjonsår, klimatisk sett.

Regner man derfor en gjennomsnittlig omsetning for de siste 3 år, vil den ligge på ca. 295 000 m³. Dette er 16 % mer enn tallet for omsatt kvantum i 1974. Fordeler man den totale omsetningen av torvprodukter de siste 3 år til en jevn stigning pr. år fra 1974, finner man en økning pr. år på ca. 8%. Det er sannsynlig at *forbruket* av dyrkingstorv her i landet har fulgt noenlunde denne kurven.

Det bør bemerkes at eksporten av torv fra Norge tilsvarende noenlunde det importerte kvantum. Den eksporterte torven er foredlede produkter såsom plantebrikker m.v.

Einar Wold.

Kloakkslam — Et samfunnsproblem

Behandling og bruk

Under «Høgskoledagene ved Norges Landbrukshøgskole» som arrangeres av Norges Landbrukshøgskole og Norsk Landbruksakademikerforbund, skal en i år ta opp temaet *Kloakkslam*. Arrangementet finner sted 24. og 25. august i Auditorium Maximum, Ås, fra kl. 09.30 begge dager.

Vi er inne i en periode med sterk utbygging av rensesanlegg. Dette vil etterhvert gi betydelige mengder kloakkslam. Det er viktig å komme frem til forsvarlige disponeringsmåter for slammene. Ulike alternativer kan være aktuelle, bl.a. er det stor interesse for at slammene kan bli brukt som jordforbedringsmiddel eller vekstmedium. Helsesrådene skal til enhver tid godkjennes de løsningene som blir brukt. Dette forutsetter bl.a. kjennskap til slammets innhold av patogene organismer, tungmetaller eller andre forurensende komponenter. Slamdisponerin-

gen må vurderes ut fra den behandlingsform som blir nyttet.

I dagens situasjon er det viktig med godt faglig samarbeid mellom tekniske etater, helsevesenet og landbruket. Problemstillingen er til dels ny, og det er behov for en del informasjon. Det foregår for tiden en allsidig utveksling om spørsmålene.

Under Høgskoledagene ved NLH blir følgende hovedtemaer behandlet:

Slambehandling.

Betenkeligheter ved bruk av slam.

Lagring og bruk av slam.

I tillegg vil det bli visninger i grupper når det gjelder følgende emner:

Frilandskompostering av råslam, slam som vekstmedium og ulike biologiske toaletter.

Arrangementskomitéen ønsker vel møtt til «Høgskoledagene» på Ås 24. og 25. august.